

Research Paper

Psychometric Properties of Persian Version of the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) Among Iranian Elderly

Hashem Shemshadi¹, Amir Shams², Robab Sahaf³, *Parvaneh Shamsipour Dehkordi⁴, Hossain Zareian⁵, Ali Reza Moslem⁶

1. Department of Clinical Sciences, Faculty of Reconstructive Surgery, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.
2. Department of Motor Behavior, Sport Science Research Institute (SSRI), Iran.
3. Department of Aging, Iranian Research Center on Aging, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.
4. Department of Motor Behavior, Faculty of Sport Sciences, Alzahra University, Tehran, Iran.
5. Department of Sport Management, Sport Science Research Institute (SSRI), Iran.
6. Department of Otolaryngology, School of Medicine, Sabzevar University of Medical Sciences, Sabzevar, Iran.

Citation: Shemshadi H, Shams A, Sahaf R, Shamsipour Dehkordi P, Zareian H, Moslem AR. [Psychometric Properties of Persian Version of The Multidimensional Body-self Relations Questionnaire Among Iranian Elderly (Persian)]. Iranian Journal of Ageing. 2020; 15(3):298-311. <https://doi.org/10.32598/sija.15.3.61.13>

<https://doi.org/10.32598/sija.15.3.61.13>

Received: 19 Aug 2018
Accepted: 03 Jul 2019
Available Online: 01 Oct 2020

Key words:
Elderly, MBSRQ,
Validity, Reliability

ABSTRACT

Objectives This research aimed to investigate the psychometric properties of the Persian version of the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) among older Iranian people.

Methods & Materials The research method was non-experimental research that its necessary information was collected with the cross-sectional method. The statistical population comprised all older people over 60 years of age in Tehran City, Iran. The statistical sample included 1035 people who have completed the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ). This questionnaire consists of 69 questions and 9 components. The obtained data were analyzed with confirmatory factorial analysis based on structural equations, Cronbach alpha coefficient, and intra-class correlation coefficient tests.

Results The content, face, and concurrent validity were acceptable ($P < 0.05$). Also, result showed that the MBSRQ has acceptable fit indexes (such as $RMSEA = 0.042$, $CFI = 0.903$, $TLI = 0.978$, $PNFI = 0.075$, and $PGFI = 0.886$). Further, the internal consistency and temporal reliability were acceptable ($P < 0.05$).

Conclusion The Persian version of MBSRQ has acceptable reliability and validity in the Iranian elderly, and researchers, older adults, and elderly specialists can use this questionnaire for its evaluations and research.

Extended Abstract

1. Introduction

Psychology has never scrutinized the body as an independent phenomenon. Individuals' psychological organization and personality structure play an undeniable role in their behavior and

lifestyle. Today, social, cultural, and media pressures on the beauty and control of the body lead to a person's desire to manipulate his body, in which the individual's satisfaction with his physical image and the distance between the real self and the ideal self would be necessary [1-3].

Kash (2004) argues that body image is a multidimensional and complex psychological construct that includes

* **Corresponding Author:**

Parvaneh Shamsipour Dehkordi, PhD.

Address: Department of Motor Behavior, Faculty of Sport Sciences, Alzahra University, Tehran, Iran.

Tel: +98 (912) 7384262

E-mail: p.shamsipour@alzahra.ac.ir

body-related self-perceptions and self-attitudes such as thoughts, beliefs, feelings, and behaviors [4]. In other words, body image refers to a person's perceptions, feelings, and ideas related to his/her body. It is usually conceptualized as a structure consisting of estimating body size, assessing body attractiveness, and feelings related to body size and shape [5, 6]. Accordingly, Cash (2000) presented the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ) to measure body image. This questionnaire contains 69 questions and 9 components. Therefore, the minimum score is, 69 and the maximum is 345. The questionnaire's scoring is such that people who have a more appropriate mental image of themselves get higher scores [4].

Kash (2000, 2002) reported the components' validity and reliability with 95% confidence limits for men from 0.77 to 0.91 and women from 0.73 to 0.89, respectively. Kash (2002, 2000) reported the components' validity and reliability with 95% confidence limits for men from 0.77 to 0.91 and women from 0.73 to 0.89, respectively. The reliability of this questionnaire and its subscales have been confirmed in various studies [4].

A review of the studies shows that the Persian version of this questionnaire has not been psychometric in the elderly. Internal research has only expressed its reliability in the elderly samples. Several studies have provided reliable evidence of the validity and reliability of the MBSRQ; however, this information has been obtained in samples outside the Iranian society. According to psychologists, the questionnaire's validity and reliability are specific to the communities in which they were developed. This study aimed to evaluate the psychometrics of the Persian version of the MBSRQ in the Iranian elderly.

2. Methods & Materials

The method of this study is non-experimental. Among the psychometric research tools, the necessary information was collected to determine the validity and reliability of the Persian version of the MBSRQ. The statistical population of this study consisted of all elderly aged over 60 years old in Tehran City. For each question in this study, 15 people, and 1035 people as a whole, were selected as a statistical sample. Of them, 300 people were selected to determine the reliability of the test-retest method.

The MBSRQ consists of 69 questions, 9 components, and 3 dimensions. The physical dimension includes 54 questions. The satisfaction dimension from different parts of the body consists of 9 questions. The individu-

al's attitude about weight also consists of 6 questions on a 5-point Likert scale from 1 (completely dissatisfied) to 5 (completely satisfied). Therefore, the minimum score is, 69 and the maximum is 345. The scoring is such that those who have a more appropriate mental image get higher scores [4]. Components of the MBSRQ Questionnaire include Appearance Evaluation (AE), Appearance Orientation (AO), Fitness Evaluation (FE), Proportion Orientation (FO), Health Evaluation (HE), Health Orientation (HO), Body Areas Satisfaction Scale (BASS), Over Weight Preoccupation (OWP), and their Self-Classified Weight (SCW) [4-7].

To begin the work process, permission to use the MBSRQ was obtained by sending an email from the principal researcher. Then, the MBSRQ was translated into Persian by two colleagues of the project. After coordination and standardization, it was translated into English by a person fluent in English; then was compared with the original version. This process was performed according to the IQOLA protocol. In the next part of this stage, during a session with translators 1 and 2 and the study researchers, the original versions translated by two translators were reviewed and discussed. Evaluating the questionnaire's face validity, five elderly people similar to the target community were asked about the questionnaire's clarity and comprehensibility and ten experts about the general form and comprehensibility of the questionnaire. Then, in the presence of the facilitator and colleagues, the opinions of these people were reviewed, and the Persian version of the MBSRQ was extracted.

The Lawshe method was used to determine the content validity, which uses Content Validity Ratio (CVR) and Content Validity Index (CVI). The SocioCultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire-3 (SATAQ-3) was used to determine the concurrent validity of the MBSRQ. This questionnaire is a 30-item self-assessment scale with 4 components that scored as a 5-point Likert scale. Validity evaluation of MBSRQ scores was determined using confirmatory factor analysis and principal components analysis using IMOS software. To evaluate the reliability of the test-retest, 300 people completed the MBSRQ two weeks apart. The internal consistency coefficient of the MBSRQ and its subscales were also calculated using Cronbach's alpha coefficient.

3. Results

The content validity Results showed that each question and component's Content Validity Index (CVR) was calculated equal to 0.89-0.81. Also, the content validity index was 0.84, which indicates the validity of the

acceptable content of the MBSRQ in the elderly. Using the first-order analysis method, the construct validity Results showed that the model for measuring the Persian version of the MBSRQ is appropriate. All numbers and parameters of the model were significant:

The Goodness Fit Index (GFI) was 0.941, which indicates this rate's acceptability for the optimal fit of the model. The second Root Mean Squared Residual (RMSR) error was 0.086, which was less than the absolute value of 4; so, the model was validated. The value and Parsimonious Normed Fit Index (PNFI) was 0.075, which was more than 0.05, and the RMSEA was 0.042, which was less than 0.05, which is acceptable and indicates the approval of the research model.

The Tucker-Lewis Index (TLI) was 0.978, the Comparative Fit Index (CFI) was 0.903, and the Bentler-Bonett Fit Index (BBI) was 0.926, which is higher than 0.9, which all indicate the desired fit and approval of the research model. The data's concurrent validity Results show a high and significant correlation coefficient, which means the overall questionnaire set or the MBSRQ. Therefore, the Persian version of the MBSRQ and its components have concurrent validity.

The time reliability Results of the MBSRQ and its components using the intra-class correlation coefficient showed that the values varied from 0.78 to 0.89, and the values of all subscales were higher than the acceptable value (0.75), which indicates the sufficient temporal reliability or reproducibility of MBSRQ components.

The value of the correlation coefficient within the entire categories of the questionnaire with 0.83 and in the confidence interval of 0.95 confirms the time reliability of the whole questionnaire. Cronbach's alpha coefficient was used to determine the internal consistency of the MBSRQ and its components. The Results showed that the internal consistency (Cronbach's alpha coefficient) of the whole questionnaire with 69 questions, was 0.981 and the internal consistency of the components of the questionnaire is at the desired level ($\alpha > 0.75$).

4. Conclusion

This study aimed to investigate the psychometric properties (validity and reliability) of the MBSRQ in the Iranian elderly. In general, the Results obtained in this study showed that the Results of confirmatory factor analysis, Cronbach's alpha coefficients, and correlation within the Persian version of the MBSRQ supported the nine-factor structure (component) and 69 questions and confirmed the

factor validity, internal consistency, and temporal validity of the questionnaire. As a result, the Persian version of the MBSRQ can be used as a valid and reliable tool to study and evaluate the individual attitudes about the body in the elderly. This tool, along with other psychological assessment tools, also provides a good platform for psychologists, physicians, and researchers related to geriatrics for more research and applied activities.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article. The participants were informed of the purpose of the research and its implementation stages. They were also assured about the confidentiality of their information and were free to leave the study whenever they wished, and if desired, the research results would be available to them. The study approved by the Research Committee of the University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences.

Funding

This Paper is based on a research project sponsored by the University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences and Sabzevar University of Medical Sciences.

Authors' contributions

Conceptualization: Hashem Shemshadi, Robab Sahaf, Parvaneh Shamsipour Dehkordi, and Amir Shams; Methodology: Robab Sahaf, Amir Shams, Parvaneh Shamsipour Dehkordi; Validation: Parvaneh Shamsipour Dehkordi, Robab Sahaf, Amir Shams, Hossain Zareian; Formal Analysis: Amir Shams, Hossain Zareian; Investigation: Parvaneh Shamsipour Dehkordi, Amir Shams, Hashem Shemshadi; Writing – original draft, and Writing – review & editing: Amir Shams, Robab Sahaf; Visualization, Supervision, Project Administration: Alireza Moslem, Amir Shams; Funding: Shemshadi, Moslem.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors thank the Vice-Chancellor for Research of Sabzevar University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences and Sabzevar University of Medical Sciences.

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه چندبعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در سالمندان ایرانی

هاشم شمشادی^۱، امیر شمس^۲، رباب صحاف^۳، پروانه شمسی‌پور دهکردی^۴، حسین زارعیان^۵، علیرضا مسلم^۶

۱. گروه علوم بالینی، دانشکده جراحی ترمیمی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.

۲. گروه رفتار حرکتی، پژوهشگاه علوم ورزشی، تهران، ایران.

۳. گروه آموزشی سالمندی، مرکز تحقیقات مسائل روانی اجتماعی سالمندان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.

۴. گروه رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه الزهراء^ص، تهران، ایران.

۵. گروه مدیریت ورزشی، پژوهشگاه علوم ورزشی، تهران، ایران.

۶. گروه گوش و حلق و بینی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران.

حکیده

تاریخ دریافت: ۲۸ مرداد ۱۳۹۷

تاریخ پذیرش: ۱۲ تیر ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۱۱ تیر ۱۳۹۹

اهداف: پژوهش حاضر با هدف بررسی روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه چندبعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در سالمندان ایرانی انجام شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر از نوع تحقیقات غیر تجربی است که اطلاعات لازم و مورد نیاز آن به صورت مقطعی جمع‌آوری شد. جامعه آماری مطالعه را تمامی سالمندان بالای شصت سال شهر تهران تشکیل دادند. نمونه آماری تحقیق نیز شامل ۱۰۳۵ نفر بود که پرسش‌نامه چندبعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) را تکمیل کردند. این پرسش‌نامه شامل ۶۹ سؤال و ۹ مؤلفه است. جهت بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی تأییدی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری، برای بررسی روایی هم‌زمان از پرسش‌نامه نگرش‌های فرهنگی - اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3)، برای تعیین همسانی درونی از ضریب آلفای کرونباخ و برای پایایی زمانی (با فاصله دو هفته) از ضریب همبستگی درون‌طبقه‌ای استفاده شد.

یافته‌ها: بر اساس نتایج، روایی ظاهری، محتوا و هم‌زمان پرسش‌نامه MBSRQ مورد تأیید قرار گرفتند ($P < 0/05$). نتایج نشان‌دهنده برازش مطلوب نسخه فارسی پرسش‌نامه در سالمندان (با شاخص‌های $AGFI=0/886$ ، $TLI=0/978$ ، $CFI=0/903$ و $PNFI=0/075$ و $RMSEA=0/042$) بود. همچنین همسانی درونی و ثبات زمانی از مقادیر قابل قبولی برخوردار بودند ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: نسخه فارسی پرسش‌نامه چندبعدی نگرش فرد در مورد بدن خود دارای روایی و پایایی قابل قبولی در سالمندان ایرانی است و سالمندان، پزشکان، متخصصان سالمندشناسی و پژوهشگران می‌توانند از این پرسش‌نامه در مطالعات و ارزیابی‌های خود استفاده کنند.

کلیدواژه‌ها:

سالمند، پرسش‌نامه چندبعدی نگرش فرد در مورد بدن خود، روایی، پایایی

مقدمه

[۱]. بر این اساس، تصویر از بدن، پدیده پیچیده‌ای است که در دهه‌های اخیر توجه اندیشمندان در حوزه‌های مختلف را به خود جلب کرده است [۲، ۳].

کش معتقد است تصویر بدن سازه روان‌شناختی چندبعدی و پیچیده‌ای است که شامل خود ادراکی مرتبط با بدن و خود نگرشی‌هایی همچون تفکرات، عقاید، احساسات و رفتارهاست [۴]. به عبارت دیگر، تصویر بدن به ادراکات، احساسات و افکار یک شخص درباره بدنش اطلاق می‌شود و معمولاً به عنوان سازه‌ای متشکل از برآورد اندازه بدن، ارزیابی جذابیت بدن و احساسات مرتبط با اندازه و شکل بدن مفهوم‌سازی می‌شود

بدن در حوزه روان‌شناسی به عنوان یک موضوع مستقل هیچ‌گاه مورد بررسی دقیق قرار نگرفته است. این امر در حالی است که سازمان روانی و ساختار شخصیتی افراد نقش انکارناپذیری را در رفتارها و شیوه زندگی افراد ایفا می‌کنند. امروزه فشارهای اجتماعی، فرهنگی و رسانه‌ای بر زیبایی و نظارت بر بدن به تمایل فرد برای دستکاری بدن خویش منجر می‌شوند که در این میان میزان رضایت فرد از تصویر بدنی خود و فاصله بین خود واقعی و خود ایده‌آل افراد مهم خواهد بود

* نویسنده مسئول:

دکتر پروانه شمسی‌پور دهکردی

نشانی: تهران، دانشگاه الزهراء^ص، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، گروه رفتار حرکتی.

تلفن: ۷۳۸۴۲۶۲ (۹۱۲) ۹۸+

پست الکترونیکی: p.shamsipour@alzahra.ac.ir

[۵، ۶].

اقشار خاص جمعیت خصوصاً سالمندان یکی از اولویت‌های پژوهش در این زمینه است. بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی روان‌سنجی نسخه فارسی MBSRQ در سالمندان ایرانی انجام شد.

روش مطالعه

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات غیرتجربی و در زمره تحقیقات روان‌سنجی ابزار است که اطلاعات لازم و مورد نیاز آن جهت تعیین روایی و پایایی نسخه فارسی MBSRQ جمع‌آوری شد. جامعه آماری مطالعه حاضر را تمامی سالمندان بالای شصت سال شهر تهران تشکیل دادند. با توجه به نظر متخصصان روان‌سنجی، جهت تعیین پایایی و روایی هر پرسش‌نامه به تعداد هریک از سوالات ۱۰ الی ۱۵ نفر انتخاب می‌شوند [۱۱]. بنابراین در تحقیق حاضر برای هر سؤال پرسش‌نامه، ۱۵ نفر و در کل ۱۰۳۵ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. برای تعیین پایایی به روش آزمون - آزمون مجدد نیز ۳۰۰ نفر انتخاب شدند که این تعداد نمونه جهت افزایش تعمیم نتایج به جامعه مورد نظر انتخاب شد [۱۲، ۱۳].

MBSRQ شامل ۶۹ سؤال، ۹ مؤلفه و ۳ بُعد است. بعد جسمانی شامل ۵۴ سؤال، بعد رضایت از بخش‌های مختلف بدن شامل ۹ سؤال و بعد نگرش فرد درباره وزن نیز شامل ۶ سؤال در مقیاس پنج‌امتیازی لیکرت از ۱ (به طور کامل ناراضی) تا ۵ (به طور کامل راضی) است. بنابراین حداقل نمره فرد ۶۹ و حداکثر آن ۳۴۵ است. نمره‌دهی پرسش‌نامه به نحوی است که افرادی که تصویر ذهنی مناسب‌تری از خود دارند، نمرات بالاتری کسب می‌کنند [۴]. مؤلفه‌های MBSRQ شامل ارزیابی ظاهر^۲، گرایش به ظاهر^۲، ارزیابی تناسب^۴، گرایش به تناسب^۵، ارزیابی سلامت^۶، گرایش به سلامت^۷، رضایت از قسمت‌های بدن^۸، مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه‌وزن^۹ و ارزیابی وزن خود^{۱۰} هستند [۴، ۷].

برای شروع مراحل کار، ابتدا اجازه استفاده از MBSRQ با استفاده از ارسال ایمیل از محقق اصلی اخذ شد. سپس پرسش‌نامه توسط دو نفر از همکاران طرح به زبان فارسی ترجمه شد و بعد از هماهنگی و یکسان‌سازی، توسط یک فرد مسلط، به زبان انگلیسی برگردانده و با نسخه اصلی مطابقت

بر این اساس، کش در سال ۲۰۰۰ پرسش‌نامه چندبعدی نگرش فرد در مورد بدن خود^۱ را برای سنجش تصویر بدن ارائه کرد. این پرسش‌نامه شامل ۶۹ سؤال و ۹ مؤلفه است. بنابراین حداقل نمره فرد ۶۹ و حداکثر آن ۳۴۵ است. نمره‌دهی پرسش‌نامه به نحوی است که افرادی که تصویر ذهنی مناسب‌تری از خود دارند، نمرات بالاتری کسب می‌کنند [۴]. کش روایی و پایایی مؤلفه‌ها را با حدود اطمینان ۹۵ درصد برای مردان از ۰/۷۷ تا ۰/۹۱ و برای زنان از ۰/۷۳ تا ۰/۸۹ گزارش کرد. در مطالعات مختلف نیز پایایی این پرسش‌نامه و خرده‌مقیاس‌های آن مورد تأیید بوده است [۴، ۷].

در مطالعه‌ای، اسمیت و داوونپورت پایایی و روایی این پرسش‌نامه را در کشور اسپانیا مورد بررسی قرار دادند. نتایج این مطالعه نشان داد MBSRQ دارای پایایی (۰/۷۳ تا ۰/۹۰) و روایی قابل قبولی است [۸]. روستیکاس و هابلی نیز در مطالعه خود با هدف بررسی و ارزیابی روایی و پایایی MBSRQ در کشور کانادا، دریافتند که این پرسش‌نامه دارای روایی و پایایی (۰/۷۳ تا ۰/۹۶) قابل قبولی است [۹]. آرجیریدیس و کلی نیز نسخه یونانی این پرسش‌نامه را مورد بررسی قرار دادند که نتایج آن‌ها روایی سازه پرسش‌نامه در نسخه یونانی را مورد تأیید قرار داد. پایایی مؤلفه‌های پرسش‌نامه به روش ثبات درونی بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۶ و به روش آزمون - آزمون مجدد بین ۰/۷۵ تا ۰/۹۳ به دست آمد [۱۰].

مرور مطالعات انجام‌شده در این زمینه نشان می‌دهد نسخه فارسی MBSRQ در سالمندان روان‌سنجی نشده و تحقیقات داخلی صرفاً به بیان پایایی آن در نمونه‌های سالمندان پرداخته‌اند. هرچند مطالعات متعدد شواهد قابل قبولی از روایی و پایایی این پرسش‌نامه ارائه داده‌اند، این اطلاعات در نمونه‌های خارج از جامعه ایرانی به دست آمده است و با توجه به نظر متخصصان روان‌سنجی، ارزش روایی و پایایی پرسش‌نامه مختص همان جوامعی است که در آن‌ها تدوین شده‌اند. بنابراین این اطلاعات قابل تعمیم به همه موقعیت‌های فرهنگی و جغرافیایی نیست. متأسفانه تا کنون در کشور ایران، پرسش‌نامه مذکور در نمونه‌های سالمندان تعیین روایی و پایایی نشده است و اکثر محققان و متخصصان در مورد انتخاب و استفاده از ابزارهای مناسب برای ارزیابی تصویر بدنی و پایایی و روایی آن‌ها با مشکل مواجه‌اند. از طرفی کاربرد هر نوع آزمون و پرسش‌نامه‌ای خارج از منطقه جغرافیایی مرجع که در آن رواسازی شده‌اند، بدون اینکه بومی‌سازی شده و در منطقه مورد نظر استاندارد شده باشند، خالی از اشکال نیست. همچنین استفاده از ابزارها و پرسش‌نامه‌های استاندارد برای

2. Appearance Evaluation (AE)
3. Appearance Orientation (AO)
4. Fitness Evaluation (FE)
5. Fitness Orientation (FO)
6. Health Evaluation (HE)
7. Health Orientation (HO)
8. Body Areas Satisfaction (BASS)
9. Over Weight Preoccupation (OWP)
10. Self-classified Weight (SCW)

1. Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire (MBSRQ)

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد ویژگی‌های سن، قد و وزن در سالمندان مورد مطالعه (۱۰۳۵ نفر)

میانگین ± انحراف معیار		ویژگی‌های مورد ارزیابی	
وزن (کیلوگرم)	قد (متر)	سن (سال)	سالمندان
۷۰/۵۰ ± ۴/۸۵	۱/۶۷ ± ۲/۸۰	۷۳/۳ ± ۵/۱	

سالمند

نیز شامل الگوگیری عمومی^{۱۳}، الگوگیری ورزشی^{۱۴}، فشارهای ادراک شده^{۱۵} و اطلاعات^{۱۶} هستند. روایی و پایایی این پرسش نامه در مطالعات داخل و خارج از کشور در حد قابل قبولی ارائه شده است [۱۵]. ارزیابی روایی نمرات MBSRQ با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی و بر اساس تحلیل مؤلفه‌های اصلی با استفاده از نرم‌افزار آیموس نسخه ۲۴ تعیین شد. برای بررسی پایایی آزمون - آزمون مجدد، ۳۰۰ نفر MBSRQ را با فاصله دو هفته تکمیل کردند. همچنین ضریب همسانی درونی MBSRQ و خرده‌مقیاس‌های آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد.

برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. از آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی‌ها، رسم نمودارها، محاسبه شاخص‌های پراکندگی و مرکزی استفاده شد. برای تعیین روایی سازه نیز تحلیل عاملی تأییدی به روش معادلات ساختاری مورد استفاده قرار گرفت. همچنین برای تعیین روایی هم‌زمان، ثبات درونی و پایایی زمانی از روش‌های ضریب آلفای کرونباخ و ضریب همبستگی درون طبقه ای (ICC) استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف استاندارد ویژگی‌های سن، قد و وزن سالمندان مورد مطالعه در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

نسبت روایی محتوای هر سؤال و مؤلفه بین ۰/۸۱ تا ۰/۸۹ محاسبه شد (جدول شماره ۲). همچنین شاخص روایی محتوای پرسش‌نامه برابر با ۰/۸۴ به دست آمد که نشان‌دهنده روایی محتوای قابل قبول MBSRQ در سالمندان است [۱۲، ۱۴].

به دست آمدن روایی محتوا در حد بالا مبین این مطلب است که سؤالات پرسش‌نامه به طور کامل معرف مجموعه کلی پرسش‌نامه است. بنابراین نسخه فارسی MBSRQ و مؤلفه‌های آن از نظر متخصصان دارای روایی محتواست. جهت تعیین

داده شد. این روند بر اساس پروتکل IQOLA صورت گرفت. در قسمت بعدی این مرحله، طی یک جلسه با حضور مترجمین یک و دو و محققین مطالعه به بررسی و بحث پیرامون نسخه‌های اولیه ترجمه شده توسط دو مترجم پرداخته شد و در نهایت با توجه به موارد دارای ترجمه دشوار و همچنین واژه‌های جایگزین پیشنهادی، در مورد استفاده از یک نسخه ترجمه فارسی توافق شد. جهت بررسی روایی ظاهری سؤالات پرسش‌نامه، از پنج تن از سالمندان مشابه با جامعه هدف، در ارتباط با واضح و قابل فهم بودن پرسش‌نامه و از ده نفر از افراد صاحب‌نظر، در رابطه با شکل کلی و قابل فهم بودن سؤالات پرسش‌نامه نظرخواهی شد. سپس با حضور مجری و همکاران طرح نظرات این افراد مورد بررسی قرار گرفت و نسخه فارسی MBSRQ استخراج شد.

به منظور تعیین روایی محتوا، روش لوآشه مورد استفاده قرار گرفت. این روش بدین صورت است که از دو شاخص نسبت روایی محتوا^{۱۱} و شاخص روایی محتوا^{۱۲} استفاده می‌شود. بنابراین از اساتید صاحب‌نظر درخواست شد برای تعیین نسبت روایی محتوا، هر سؤال پرسش‌نامه را از نظر سه گزینه (ضروری است، مفید است ولی ضروری نیست، و ضرورتی ندارد) مورد بررسی قرار دهند. سپس شاخص روایی محتوای هر سؤال و مؤلفه محاسبه شد. در ادامه برای به دست آوردن نمره شاخص روایی محتوا نمرات مربوط به نسبت روایی محتوای تمام سؤالات با یکدیگر جمع و تقسیم بر تعداد سؤالات (۶۹ سؤال) شد که در نهایت عدد نهایی شاخص روایی محتوا به دست آمد [۱۴، ۱۲].

برای تعیین روایی هم‌زمان MBSRQ از پرسش‌نامه نگرش‌های فرهنگی - اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3) استفاده شد [۱۰]. این پرسش‌نامه یک مقیاس خودسنجی سی‌سؤالی با چهار مؤلفه است و به صورت مقیاس پنج‌امتیازی لیکرت امتیازبندی می‌شود. خرده‌مقیاس‌های این پرسش‌نامه

13. General Internalization (GI)
14. Athletic Internalization (AI)
15. Perceived Pressures (PP)
16. Information

11. Content Validity Ratio (CVR)
12. Content Validity Index (CVI)

جدول ۲. نتایج مربوط به ارزیابی نسبت روایی محتوایی MBSRQ و مؤلفه‌های آن

CVR	آیتم‌های مورد ارزیابی
۰/۸۲	ارزیابی ظاهر (AE)
۰/۸۱	ارزیابی تناسب (FE)
۰/۸۹	ارزیابی سلامت (HE)
۰/۸۷	گرایش به ظاهر (AO)
۰/۸۶	گرایش به تناسب (FO)
۰/۸۵	گرایش به سلامت (HO)
۰/۸۲	رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)
۰/۸۴	مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه‌وزن (OWP)
۰/۸۳	ارزیابی وزن خود (SCW)

سالمند

قبل از اجرای تحلیل عاملی، نرمال بودن تک‌متغیره و چندمتغیره داده‌ها به وسیله نرم‌افزار آیموس نسخه ۲۴ و از طریق ضریب ماردیا، مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان‌دهنده توزیع طبیعی داده‌ها در پژوهش حاضر بود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی^{۲۱} نشان داد مدل اندازه‌گیری نسخه فارسی MBSRQ مناسب بوده و کلیه اعداد و پارامترهای مدل معنی‌دار هستند (تصویر شماره ۱). شاخص‌های (تناسب) مدل اندازه‌گیری در جدول شماره ۳ آمده است که نشانگر مناسب بودن مدل اندازه‌گیری است.

نتایج جدول شماره ۳ نشان می‌دهد مقدار آماره χ^2 دو برابر با ۷۴/۵۵ با درجه آزادی ۳۶ است و حاصل تقسیم مجذور کای تقسیم بر درجه آزادی (۲/۰۷) کمتر از ۳ بوده و همچنین سطح معنی‌داری متناظر با آن ۰/۰۵۳ است که با توجه به اینکه بیشتر از ۰/۰۵ است، قابل قبول بوده و مدل تأیید می‌شود. شاخص نیکویی برازش^{۲۲} ۰/۹۴۱ بود که نشان‌دهنده قابل قبول بودن این میزان برای برازش مطلوب مدل است. اما شاخص نیکویی برازش اصلاح‌شده^{۲۳} برابر ۰/۸۸۶ و کمتر از ۰/۹ بود و بنابراین این شاخص از برازش مطلوب برخوردار نبود. همچنین ریشه دوم میانگین مربعات خطای باقیمانده^{۲۴} ۰/۰۸۶ بود که کمتر از قدر مطلق ۴ بوده، بنابراین مدل مورد تأیید قرار گرفت. مقدار شاخص برازش مقتصد هنجار شده^{۲۵} و نیز ریشه میانگین

روایی سازه از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. با توجه به اینکه شاخص‌های برازندگی در سه گروه یا طبقه مطلق^{۱۷}، تطبیقی (مقایسه‌ای)^{۱۸} و مقتصد (صرفه‌جو)^{۱۹} قرار می‌گیرند و شاخص‌های هر طبقه اطلاعات متفاوتی را در مورد برازندگی و مناسب بودن مدل فراهم می‌کنند، بنابراین هو و بنتلر [۱۲] و براون [۱۳] پیشنهاد کردند حداقل یک شاخص از هر طبقه بررسی و گزارش شود. برای شاخص‌های برازندگی، ملاک‌های برش^{۲۰} متفاوتی توسط متخصصان مطرح شده است. برای مثال در شاخص‌های CFI و TLI که دامنه تغییرات آن‌ها بین صفر و ۱ است، مقادیر بالاتر از ۰/۸۵ نشان‌دهنده برازندگی نسبی مدل [۱۴]، مقادیر بالاتر از ۰/۹۰ نشان‌دهنده برازندگی خوب و قابل قبول مدل و مقادیر بالاتر از ۰/۹۵ نشان‌دهنده برازندگی خیلی خوب و عالی مدل هستند [۱۴، ۱۲]. برای شاخص رمزی مقادیر کمتر از ۰/۰۸ نشان‌دهنده قابل قبول و معقول بودن مدل و کمتر از ۰/۰۶ نشان‌دهنده یک مدل مناسب و خوب است [۱۲]. همچنین برای این شاخص می‌توان فاصله اطمینان محاسبه کرد و ایده‌آل آن است که حد پایین فاصله اطمینان نزدیک صفر و حد بالای آن بیشتر از ۰/۱ نباشد [۱۱]. برای شاخص SRMR نیز مقادیر کمتر از ۰/۰۸ قابل قبول محسوب می‌شود [۱۲]. در مورد شاخص نسبت χ^2 دو به درجه آزادی، توافق عمومی در مورد مقادیر قابل قبول وجود ندارد، به طوری که برخی پژوهشگران مقادیر کمتر از ۳ را قابل قبول و برخی دیگر مقادیر ۲ تا ۵ را نشان‌دهنده معقول و مناسب بودن مدل می‌دانند [۲۰-۱۴].

21. First order

22. Goodness Fit Index (GFI)

23. Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)

24. Root Mean Square Residual (RMR)

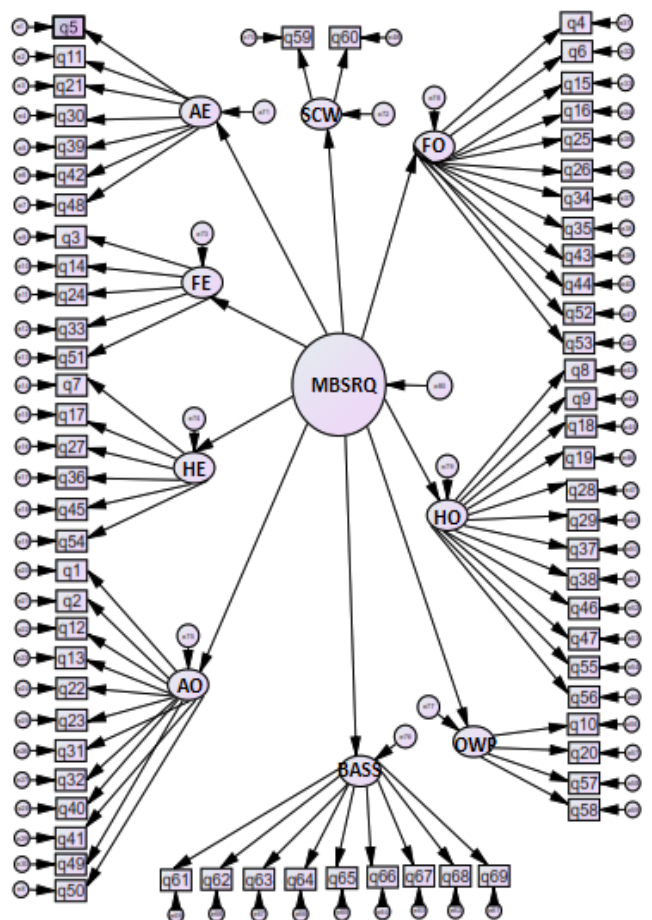
25. Parsimonious Normed Fit Index (PNFI)

17. Absolute fit index

18. Comparative fit index

19. Parsimonious fit index

20. Cut of points

سالمند

تصویر ۱. مدل معادلات ساختاری پرسش‌نامه چند بعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در حالت استاندارد. ارزیابی ظاهر (AE)، گرایش به ظاهر (AO)، ارزیابی تناسب (FE)، گرایش به تناسب (FO)، ارزیابی سلامت (HE)، گرایش به سلامت (HO)، رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)، مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه‌وزن (OWP) و ارزیابی وزن خود (SCW).

مربوطه بود، به طوری که تمامی متغیرهای مشاهده‌شده (سؤالات) قادر به پیش‌گویی عامل‌های خود بودند.

برای تعیین روایی هم‌زمان MBSRQ از پرسش‌نامه نگرش‌های فرهنگی - اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3) استفاده شد. بر این اساس نمره کل هر دو پرسش‌نامه محاسبه و ضریب همبستگی بین آنها تحلیل شد. به دست آمدن ضریب همبستگی بالا و معنی‌دار مبین این مطلب است که سؤالات پرسش‌نامه به طور کامل معرف مجموعه کلی پرسش‌نامه است. بنابراین نسخه فارسی MBSRQ و مؤلفه‌های آن دارای روایی هم‌زمان بودند (جدول شماره ۴).

برای تعیین پایایی زمانی نسخه فارسی MBSRQ و مؤلفه‌های آن از ضریب همبستگی درون‌طبقه‌ای استفاده شد. مطابق نتایج ارائه‌شده در جدول شماره ۵ مقادیر ضرایب همبستگی درون‌طبقه‌ای مؤلفه‌های MBSRQ حاصل از آزمون - آزمون مجدد با دو هفته فاصله، در دامنه‌ای از ۰/۷۸ تا ۰/۸۹ متفاوت بوده و مقادیر تمامی خرده‌مقیاس‌ها از مقدار

مربعات خطای برآورد یا رمزی^{۲۶} نیز با توجه به مقادیر ملاک، قابل قبول و نشان‌دهنده تأیید مدل پژوهش بودند. همچنین شاخص توکر - لوئیس^{۲۷} ۰/۹۷۸، شاخص برازش تطبیقی^{۲۸} ۰/۹۰۳ و شاخص برازش بنتلر - بونت^{۲۹} ۰/۹۲۶ به دست آمد که بزرگ‌تر از ۰/۹ بوده و همگی نشان‌دهنده برازش مطلوب و تأیید مدل پژوهش بودند. در زمینه بررسی معنی‌دار بودن ارتباط بین متغیرهای مشاهده‌شده (سؤالات) و متغیرهای مکنون (عامل‌ها)، نمی‌توان بر اساس بزرگی یا کوچکی ضرایب قضاوت نمود، بلکه باید از شاخص تی جهت تعیین معنی‌داری ضرایب مسیر استفاده کرد [۱۱]. مشاهده پارامترها و شاخص تی در مورد رابطه بین سؤالات با خرده‌مقیاس‌های مربوطه نشان‌دهنده وجود رابطه معنی‌دار بین سؤالات و عامل‌های

- 26. Root Mean Squared Error of Approximation (RMSEA)
- 27. Tucker - Lewis Index (TLI)
- 28. Comparative Fit Index (CFI)
- 29. Bentler- Bonett Index (BBI)

جدول ۳. شاخص‌های برآزش مدل معادلات ساختاری MBSRQ

شاخص برآزش	مقدار به دست آمده	ملاک	تفسیر
خی‌دو	۷۴/۵۵ با درجه آزادی ۳۶	کمتر از ۳	برآزش مطلوب
سطح معنی‌داری	۰/۰۵۳	بیشتر از ۰/۰۵	برآزش مطلوب
شاخص نیکویی برآزش (GFI)	۰/۹۴۱	بیشتر از ۰/۹۰	برآزش مطلوب
شاخص نیکویی برآزش اصلاح شده (AGFI)	۰/۸۸۶	بیشتر از ۰/۹۰	برآزش نامطلوب
ریشه دوم میانگین مربعات خطای باقیمانده (RMR)	۰/۰۸۶	کمتر از قدر مطلق ۴	برآزش مطلوب
شاخص توکر - لویس (TLI)	۰/۹۷۸	بیشتر از ۰/۹۰	برآزش مطلوب
شاخص برآزش تطبیقی (CFI)	۰/۹۰۳	بیشتر از ۰/۹۰	برآزش مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد یا رمزی (RMSEA)	۰/۰۴۲	کمتر از ۰/۰۵	برآزش مطلوب
شاخص برآزش مقتصد هنجار شده (PNFI)	۰/۰۷۵	بیشتر از ۰/۰۵	برآزش مطلوب

سالمند

جدول ۴. ضریب همبستگی پیرسون جهت تعیین روایی هم‌زمان MBSRQ

آیتم‌ها	نمره کلی SATAQ-3
نمره کل MBSRQ	۰/۸۷*

سالمند

*معنی‌داری در سطح $P < 0.05$

به دست آمده، روایی ظاهری سؤالات پرسش‌نامه تأیید شد. این نتایج با نتایج مطالعات کش [۴]، بنفیلد و مک‌کیب [۱۶] و روستیکاس و هابلی [۹] هم‌سو است. این محققان نیز در مطالعات خود روایی ظاهری MBSRQ را تأیید کرده‌اند.

بر اساس نتایج، روایی محتوای نسخه فارسی MBSRQ و مؤلفه‌های آن مورد تأیید قرار گرفت. همچنین ضریب همبستگی بالا و معنی‌دار به دست آمده با نمره کل پرسش‌نامه نگرش‌های فرهنگی - اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3) بیانگر تأیید روایی هم‌زمان MBSRQ و مؤلفه‌های آن در جامعه مورد مطالعه است. نتایج به دست آمده با نتایج مطالعات مارکو و همکاران [۲۱]، نویل و همکاران [۲۲]، آرجیریدیس و کلی [۱۰]، روستیکاس و هابلی [۹]، اسمیت و داوونپورت [۸] و یونتاس و همکاران [۱۹] هم‌سو است. این محققان نیز روایی محتوایی و هم‌زمان MBSRQ و مؤلفه‌های آن را در حد بالایی گزارش کردند. بر این اساس، مارکو و همکاران در مطالعه‌ای به بررسی روان‌سنجی نسخه اسپانیایی MBSRQ پرداختند. در این مطالعه ۳۵۵ نفر شرکت کردند. این محققان روایی محتوایی و هم‌زمان MBSRQ را قابل قبول گزارش نمودند [۲۱]. آرجیریدیس و کلی نیز مطالعه‌ای را با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه یونانی MBSRQ انجام دادند. این محققان برای تعیین روایی هم‌گرا از پرسش‌نامه نگرش‌های

قابل قبول (۰/۷۵) بالاتر است که نشان‌دهنده قابل قبول بودن پایایی زمانی یا قابلیت تکرارپذیری ۳۰ مؤلفه‌های پرسش‌نامه است. همچنین مقدار ضریب همبستگی درون‌طبقه‌ای کل پرسش‌نامه نیز با ۰/۸۳ و در فاصله اطمینان ۰/۹۵، تأییدکننده پایایی زمانی کل پرسش‌نامه بود (جدول شماره ۵).

به منظور تعیین همسانی درونی MBSRQ و مؤلفه‌های آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که همسانی درونی (ضریب آلفای کرونباخ) کل پرسش‌نامه با ۶۹ سؤال ۰/۹۸۱ به دست آمد و همسانی درونی مؤلفه‌های پرسش‌نامه در حد مطلوب و قابل قبول قرار داشتند ($\alpha < 0.75$). با توجه به اینکه ملاک رایج در بررسی قابل قبول بودن همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ مقدار ۰/۷۰ است، بنابراین MBSRQ و مؤلفه‌های آن از ثبات (همسانی) درونی مطلوب و قابل قبولی برخوردار بودند (جدول شماره ۶).

بحث

مطالعه حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی (روایی و پایایی) پرسش‌نامه چندبعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در سالمندان ایرانی انجام شد که بر اساس نتایج

30. Reproducibility

جدول ۵. نتایج ضریب همبستگی درون طبقه‌ای برای تعیین پایایی زمانی نسخه فارسی MBSRQ و مؤلفه‌های آن

آیتم‌ها	ضریب همبستگی درون طبقه‌ای	فاصله اطمینان ۹۵ درصد
نمره کل MBSRQ	۰/۸۳	۰/۹۵-۰/۸۹
ارزیابی ظاهر (AE)	۰/۷۸	۰/۸۸-۰/۸۳
ارزیابی تناسب (FE)	۰/۸۰	۰/۷۵-۰/۷۲
ارزیابی سلامت (HE)	۰/۸۴	۰/۷۸-۰/۷۴
گرایش به ظاهر (AO)	۰/۸۳	۰/۷۶-۰/۷۲
گرایش به تناسب (FO)	۰/۸۹	۰/۸۲-۰/۷۷
گرایش به سلامت (HO)	۰/۸۸	۰/۹۱-۰/۸۷
رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)	۰/۸۵	۰/۹۰-۰/۸۳
مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه‌وزن (OWP)	۰/۸۷	۰/۸۵-۰/۸۰
ارزیابی وزن خود (SCW)	۰/۸۶	۰/۸۷-۰/۸۱

سالمند

جدول ۶. ضرایب آلفای کرونباخ برای تعیین ثبات درونی نسخه فارسی MBSRQ و مؤلفه‌های آن

آیتم‌ها	ضریب آلفای کرونباخ
نمره کل MBSRQ	۰/۹۸۱
ارزیابی ظاهر (AE)	۰/۹۲۱
ارزیابی تناسب (FE)	۰/۹۴۳
ارزیابی سلامت (HE)	۰/۹۱۱
گرایش به ظاهر (AO)	۰/۹۰۳
گرایش به تناسب (FO)	۰/۹۶۵
گرایش به سلامت (HO)	۰/۹۴۲
رضایت از قسمت‌های بدن (BASS)	۰/۹۲۷
مشغولیت فکری در ارتباط با اضافه‌وزن (OWP)	۰/۹۳۴
ارزیابی وزن خود (SCW)	۰/۹۴۲

سالمند

با نتایج مطالعات مارکو و همکاران [۲۱]، نویل و همکاران [۲۲]، بریتک - متهرا و روگوزا [۱۷]، وسبک و همکاران [۱۸]، آرجیریدیس و کلی [۱۰] و کش [۴] هم‌سو است. بر این مبنای، کش [۴، ۷] روایی و پایایی خرده‌مقیاس‌ها را برای مردان از ۰/۷۷ تا ۰/۹۱ و برای زنان از ۰/۷۳ تا ۰/۸۹ گزارش کرد. بریتک - متهرا و روگوزا [۱۷] مطالعه‌ای را با هدف بررسی روایی و پایایی نسخه لهستانی MBSRQ روی ۳۴۱ زن با دامنه سنی ۳۵ سال به بالا انجام دادند که روایی سازه به روش

فرهنگی - اجتماعی نسبت به ظاهر (SATAQ-3) استفاده کردند. نتایج نشان داد MBSRQ و مؤلفه‌های آن دارای روایی همگرای بسیار بالایی هستند [۱۰].

نتایج مطالعه حاضر در ارتباط با روایی سازه نشان دادند مدل اندازه‌گیری نسخه فارسی MBSRQ مناسب و کلیه اعداد و پارامترهای مدل معنی‌دار هستند که نشانگر مناسب بودن مدل اندازه‌گیری است. نتایج به‌دست‌آمده در این قسمت

قابل قبولی به دست آمد [۱۸].

بر اساس نتایج، همسانی درونی (ضریب آلفای کرونباخ) کل MBSRQ ۰/۹۸۱ محاسبه شد و همسانی درونی مؤلفه‌های پرسش‌نامه در حد مطلوب و قابل قبول قرار داشتند ($\alpha < 0/75$). بنابراین MBSRQ و مؤلفه‌های آن از ثبات (همسانی) درونی مطلوب و قابل قبولی برخوردار هستند. نتایج به‌دست‌آمده با نتایج مطالعه لاکرویکس و همکاران هم‌سو است. این محققان در یک مرور سیستماتیک به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی MBSRQ پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد مقالات مورد بررسی بیانگر پایایی و روایی مورد قبول این پرسش‌نامه هستند [۲۴]. در مطالعه دیگری یونتاس و همکاران به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فرانسوی MBSRQ پرداختند. در این مطالعه ۷۶۵ نفر شرکت کردند و میزان ثبات درونی مؤلفه‌های پرسش‌نامه بین ۰/۶۶ تا ۰/۸۸ و اعتبار آن به روش آزمون - آزمون مجدد بین ۰/۷۸ تا ۰/۸۵ به دست آمد [۱۹]. هم‌راستا با نتایج مطالعه حاضر، بنفیلد و مک‌کیب مطالعه‌ای را با هدف ارزیابی ساختار تصویر بدن در استرالیا با شرکت ۱۷۵ نفر انجام دادند و نشان دادند MBSRQ در جامعه استرالیا دارای اعتبار بسیار بالایی است [۱۶].

نتیجه‌گیری نهایی

به طور کلی در تحقیق حاضر، نتایج تحلیل عاملی تأییدی، ضرایب آلفای کرونباخ و همبستگی درون طبقه‌ای نسخه فارسی MBSRQ، از ساختار نه‌عاملی (مؤلفه‌ای) و ۶۹ سؤالی حمایت کرده و روایی عاملی، همسانی درونی و اعتبار زمانی پرسش‌نامه را تأیید می‌کنند. در نتیجه از نسخه فارسی MBSRQ می‌توان به عنوان ابزاری روا و پایا جهت مطالعه و ارزیابی نگرش فرد در مورد بدن خود در سالمندان بهره‌گیری کرد. همچنین این ابزار به همراه سایر ابزارهای سنجش روان‌شناختی، بستر مناسبی را برای روان‌شناسان، پزشکان و محققان مرتبط با حوزه سالمندی و سالمندشناسی جهت فعالیت‌های پژوهشی کاربردی بیشتر فراهم می‌آورد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

ملاحظات اخلاقی پژوهش حاضر شامل اخذ رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان جهت شرکت در پژوهش و امکان خروج آزادانه آنها از آن، رازداری و حراست از اطلاعات فردی آنها بود. همچنین پژوهش حاضر به تأیید کمیته پژوهشی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی رسیده است.

تحلیل عاملی تأییدی و پایایی آزمون به روش آزمون - آزمون مجدد در حد بسیار بالا و قابل قبولی به دست آمد. همچنین همسانی درونی پرسش‌نامه بین ۰/۶۶ تا ۰/۹۱ محاسبه شد [۱۷].

مسئله مهم دیگر در مورد روایی سازه نسخه فارسی MB-SRQ، قدرت پیش‌گویی و معنی‌داری سؤالات (گویه‌ها) در ارتباط با عامل‌های مربوط به خود است. مقادیر تخمین پارامتر گویه‌ها (بار عاملی استاندارد نشده) و نتایج آزمون تحلیل عاملی نشان‌دهنده ارتباط معنی‌دار سؤالات و عامل‌های مربوطه و در نتیجه تأیید روایی سازه بودند. نتایج حاصله موجب تأیید سؤالات (گویه‌ها) در ساختار نظری نسخه فارسی MBSRQ شد. بنابراین تأیید مدل نسخه فارسی پرسش‌نامه نگرش فرد در مورد بدن خود بدون تغییری در تعداد سؤالات، ناشی از ترجمه مناسب و برگردان هماهنگ اصطلاحات موجود بین دو زبان انگلیسی و فارسی است و ارزیابی نگرش فرد در مورد بدن خود با استفاده از نسخه فارسی MBSRQ موجب درک و تفسیر صحیحی از سؤالات به شکل مشابهی با نسخه انگلیسی شده است. همچنین تأیید بی‌کم و کاست مدل نه‌عاملی کش [۴، ۷] در جامعه فارسی‌زبان، نشان‌دهنده قابلیت بالای MB-SRQ در ارزیابی این سازه علی‌رغم تفاوت‌های فرهنگی است.

بر اساس نتایج مطالعه حاضر، مقادیر ضرایب همبستگی درون طبقه‌ای مؤلفه‌های MBSRQ حاصل از آزمون - آزمون مجدد با دو هفته فاصله، در دامنه‌ای از ۰/۷۸ تا ۰/۸۹ متفاوت بوده و مقادیر تمامی خرده‌مقیاس‌ها از مقدار قابل قبول (۰/۷۵) بالاتر است که نشان‌دهنده قابل قبول بودن پایایی زمانی یا قابلیت تکرارپذیری مؤلفه‌های MBSRQ است. همچنین مقدار ضریب همبستگی درون طبقه‌ای کل پرسش‌نامه نیز با ۰/۸۳ و در فاصله اطمینان ۹۵ درصد، تأییدکننده پایایی زمانی کل پرسش‌نامه است. نتایج به‌دست‌آمده با نتایج مطالعات رونسرو و همکاران [۲۳]، کش [۴، ۷]، آرجیریدیس و کلی [۱۰] و سبک و همکاران [۱۸]، اسمیت و داوینپورت [۸]، روستیکاس و هابلی [۹] هم‌سو است. در این خصوص، آرجیریدیس و کلی در مطالعه‌ای با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه یونانی MBSRQ، اطلاعات ۱۳۱۲ نفر را مورد بررسی قرار دادند که ثبات درونی مؤلفه‌های پرسش‌نامه بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۶ و پایایی آن به روش آزمون - آزمون مجدد بین ۰/۷۵ تا ۰/۹۳ به دست آمد [۱۰]. رونسرو و همکاران نیز مطالعه‌ای را با هدف تحلیل ساختار عاملی و روان‌سنجی MBSRQ روی ۱۰۴۱ نفر انجام دادند که بر اساس نتایج این مطالعه، MBSRQ دارای پایایی و روایی بسیار بالا و مورد قبول بود [۲۳]. در نهایت، سبک و همکاران نیز مطالعه‌ای را با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه آلمانی MBSRQ با شرکت ۲۳۰ نفر انجام دادند. در این مطالعه نیز میزان ثبات درونی مؤلفه‌های پرسش‌نامه و اعتبار آن به روش آزمون - آزمون مجدد در حد

حامی مالی

این مطالعه بخشی از یک طرح پژوهشی مشترک با حمایت دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی و دانشگاه علوم پزشکی سبزوار است.

مشارکت نویسندگان

مفهوم سازی: هاشم شمشادی، رباب صحاف، امیر شمس، پروانه شمسی پور دهکردی؛ روش شناسی: رباب صحاف، امیر شمس، پروانه شمسی پور دهکردی؛ اعتبار سنجی: پروانه شمسی پور دهکردی، رباب صحاف، امیر شمس؛ تحلیل: امیر شمس، حسین زارعیان؛ نگارش پیش نویس: هاشم شمشادی، امیر شمس؛ ویراستاری و نهایی سازی نوشته: رباب صحاف، امیر شمس، پروانه شمسی پور دهکردی؛ بصری سازی و نظارت: امیر شمس، علیرضا مسلم؛ مدیریت پروژه: پروانه شمسی پور دهکردی، رباب صحاف، امیر شمس؛ تامین مالی: هاشم شمشادی، علیرضا مسلم.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله تمامی نویسندگان از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی و دانشگاه علوم پزشکی سبزوار تشکر و قدردانی می کنند.

References

- [1] Frisén A, Holmqvist K. What characterizes early adolescents with a positive body image? A qualitative investigation of Swedish girls and boys. *Body Image*. 2010; 7(3):205-12 [DOI:10.1016/j.bodyim.2010.04.001] [PMID]
- [2] Garner DM, Garfinkel PE, Schwartz D, Thompson M. Cultural Expectations of Thinness in Women. *Psychological Reports*. 1980; 47(2):483-91. [DOI:10.2466/pr0.1980.47.2.483] [PMID]
- [3] Rasafiani M, Sahaf R, Shams A, Vameghi R, Zareian H, Akrami R. [Validity and reliability of the Persian version of the world health organization quality of life questionnaire – the older adults edition (Persian)]. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*. 2020; 15(1):41-28. <http://salmandj.uswr.ac.ir/article-1-1622-fa.html>
- [4] Cash TF. Body image: Past, present and future. *Body Image*. 2004; 1(1):1-5. [DOI:10.1016/S1740-1445(03)00011-1]
- [5] Muth JL, Cash TF. Body image attitudes: What difference does gender make? *Journal of Applied Social Psychology*. 1997; 27(16):1438-52. [DOI:10.1111/j.1559-1816.1997.tb01607.x]
- [6] Grogan S. *Body image: Understanding body dissatisfaction in men, women and children*. London: Routledge; 1999. <https://books.google.com/books?id=WhOGAgAAQBAJ&dq>
- [7] Cash TF. Cognitive-behavioral perspectives on body image. In T. F. Cash, editor, *Encyclopedia of body image and human appearance*. Cambridge: Elsevier Academic Press; 2012. <https://psycnet.apa.org/record/2012-14627-050>
- [8] Smith AR, Davenport BR. An evaluation of body image assessments in Hispanic college women: The multidimensional body-self relations questionnaire and the appearance schemas inventory-revised. *Journal of College Counseling*. 2012; 15(3):198-214. [DOI:10.1002/j.2161-1882.2012.00016.x]
- [9] Rusticus SA, Hubley AM. Validation of two body image measures for men and women. Paper presented at: the Annual Meeting of the American Psychological Association (APA). August 2005; Washington, D.C., U.S.A. http://www.hubleylab.ca/wp-content/uploads/2014/03/bodyimage_apa-2005.pdf
- [10] Argyrides M, Kkeli N. Multidimensional body-self relations questionnaire-appearance scales: Psychometric properties of the Greek version. *Psychological Reports*. 2013; 113(3):885-97. [DOI:10.2466/03.07.PR0.113x29z6] [PMID]
- [11] Hooman HA. [Multivariate data analysis in scientific research (Persian)]. 5th edition. Tehran: Peyke Frahang Publication; 2008. <http://opac.nlai.ir/opac-prod/bibliographic/768388>
- [12] Hu LT, Bentler PM. Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*. 1999; 6(1):1-55. [DOI:10.1080/10705519909540118]
- [13] Brown TA. *Confirmatory factor analysis for applied research*. New York: Guilford Press; 2006. <https://books.google.com/books?id=KZwDkH2GPMC&dq>
- [14] Terry PC, Lane AM. Normative values for the profile of mood states for use with athletic samples. *Journal of Applied Sport Psychology*. 2000; 12(1):93-109. [DOI:10.1080/10413200008404215]
- [15] Thompson JK, Heinberg LJ, Altabe M, Tantleff-Dunn S. *Exacting beauty: Theory, assessment, and treatment of body image disturbance*. Washington, DC: American Psychological Association; 1999. [DOI:10.1037/10312-000]
- [16] Banfield SS, McCabe MP. An evaluation of the construct of body image. *Adolescence*. 2002; 37(146):373-93. [PMID]
- [17] Brytek-Matera A, Rogoza R. Validation of the Polish version of the multidimensional body-self relations questionnaire among women. *Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*. 2015; 20(1):109-17. [DOI:10.1007/s40519-014-0156-x] [PMID]
- [18] Vossbeck-Elsebusch AN, Waldorf M, Legenbauer T, Bauer A, Cordes M, Vocks S. German version of the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire – Appearance Scales (MB-SRQ-AS): Confirmatory factor analysis and validation. *Body Image*. 2014; 11(3):191-200. [DOI:10.1016/j.bodyim.2014.02.002] [PMID]
- [19] Untas A, Koleck M, Rasclé N, Borteyrou X. Psychometric properties of the French adaptation of the multidimensional body self relations questionnaire-appearance scales. *Psychological Reports*. 2009; 105(2):461-71. [DOI:10.2466/PR0.105.2.461-471] [PMID]
- [20] Shoaie F, Shams A, Sahaf R, Shamsipour Dehkordi P, Shurideh Yazdi M. [Psychometric properties of strength and cardiovascular endurance items of the Persian version of functional fitness assessment test in the Iranian elderly (Persian)]. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*. 2020; 15(2):224-35. <http://salmandj.uswr.ac.ir/article-1-1501-fa.html>
- [21] Marco JH, Perpiñá C, Roncero M, Botella C. Confirmatory factor analysis and psychometric properties of the Spanish version of the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire-Appearance Scales in early adolescents. *Body Image*. 2017; 21:15-8. [DOI:10.1016/j.bodyim.2017.01.003] [PMID]
- [22] Nevill AM, Lane AM, Duncan MJ. Are the Multidimensional Body Self-Relations Questionnaire Scales stable or transient? *Journal of Sports Sciences*. 2015; 33(18):1881-9. [DOI:10.1080/02640414.2015.1018930] [PMID]
- [23] Roncero M, Perpiñá C, Marco JH, Sánchez-Reales S. Confirmatory factor analysis and psychometric properties of the Spanish version of the Multidimensional Body-Self Relations Questionnaire-Appearance Scales. *Body Image*. 2015; 14:47-53. [DOI:10.1016/j.bodyim.2015.03.005] [PMID]
- [24] Lacroix E, Alberga A, Russell-Matthew S, McLaren L, von Ranson K. Weight bias: A systematic review of characteristics and psychometric properties of self-report questionnaires. *Obesity Facts*. 2017; 10(3):223-37. [DOI:10.1159/000475716] [PMID]
- [25] Mohammadpanah Ardakan A, Babapour Kheir-ol-din J, Yousefi R. [Validity of Persian version of Socio-cultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire (SATAQ-3) using factor analysis (Persian)]. *Journal of Dermatology and Cosmetic*. 2014; 5(1):22-32. <http://jdc.tums.ac.ir/article-1-5061-en.html>

This Page Intentionally Left Blank
